

UZASADNIENIE

(...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w P. w dniu 28 września 2018 r. wniosła pozew w elektronicznym postępowaniu upominawczym do Sądu Rejonowego Lublin - Zachód w Lublinie przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. o zapłatę kwoty 1061 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwot 252,52 zł od dnia 28 września 2019 r. do dnia zapłaty, 808,48 zł od dnia 28 września 2019 r. do dnia zapłaty oraz wnosząc o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Powódka wskazała, że pozwana na skutek ruchu należącego do niej pojazdu dokonała uszkodzenia kabla elektroenergetycznego należącego do powódki. Powódka naprawiła szkodę i wystawiła dokument finansowy na kwotę 767,98 złotych i na kwotę 240 złotych. Do wartości przedmiotu sporu powódka doliczyła skapitalizowane odsetki.

Dnia 29 października 2018 r. Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie VI Wydział cywilny wydał nakaz zapłaty zgodnie z żądaniem pozwu.

W przepisany terminie pozwana wniosła sprzeciw od ww. nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości, wnosząc o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu sprzeciwu pozwana wskazała, iż w związku z uszkodzeniami zapłaciła łącznie na rzecz powódki kwotę 745,18. Pozwana zakwestionowała roszczenie co do wysokości, wskazując iż prace wykonywane przez powódkę trwały krócej, niż wynika to z dokumentów finansowych i nie wymagały takiej ilości pracowników i sprzętu, zaś stawka za roboczogodzinę prac została znacznie zawyżona. Finalnie pozwana podniosła, iż powódka przyczyniła się do powstania szkody poprzez nieodpowiednie zabezpieczenie przewodów.

Postanowieniem z dnia 21 listopada 2018 r. przekazano sprawę do rozpoznania tutejszemu Sądowi.

W piśmie z dnia 17 października 2019 roku powódka podtrzymała swoje dotychczasowe stanowisko, podnosząc, iż pozwana nie zaspokoila całego roszczenia, uiszczając jedynie część należności wynikających z wystawionych not.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje dotychczasowe stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 15 i 20 listopada 2017 r. w trakcie robót ziemnych prowadzonych przez (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w S. mających na celu ułożenie światłowodów, doszło do uszkodzenia kabla 0,4kV zasilającego budynek nr (...) przy ul. (...) w S.. Uszkodzenia zostały spowodowane przez łyżkę koparki obsługiwana przez operatora pozwanej, który nie odnotował taśm ostrzegawczych nad przewodami. W miejscu prowadzenia robót nie były wykonywane ręcznie próbne przekopy, mimo że podkłady geodezyjne wskazywały, że może biec tam kabel. O uszkodzeniu kabla pracownicy pozwanej w dniach wystąpienia ww. zdarzeń zawiadomili (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w P..

Pracownicy powódki usunęli szkodę, częściowo przy pomocy obecnych w dniu zdarzeń pracowników pozwanej.

Dowód:

- oświadczenie z dnia 20 listopada 2017 r. k. 26v.;
- protokół naprawy k. 26;
- kalkulacja kosztów k. 27;
- dokument k. 28v.;

- karta eksploatacyjna k. 29;
- dokument WZ k. 30v.;
- karty pracy k. 31-32;
- zeznania świadka S. J. k. 77v.-78;
- zeznania świadka P. K. k. 78-79;
- zeznania świadka P. R. k. 79-79v.

Dnia 23 listopada 2017 r. powódka wystawiła na rzecz pozwanej notę obciążeniową nr (...) na kwotę 1149,66 zł tytułem naprawy uszkodzenia kabla energetycznego 0,4 kV przy ul. (...)/C. w S. z terminem płatności do dnia 23 grudnia 2017 r. w związku z przeprowadzoną dnia 15 listopada 2017 r. naprawą.

Dowód:

- nota obciążeniowa nr (...) k. 30;
- dokument k. 30v.;
- karty pracy k. 31-32;

Dnia 29 listopada 2017 r. powódka wystawiła na rzecz pozwanej notę obciążeniową nr (...), na kwotę 623,50 zł tytułem naprawy mechanicznie uszkodzonego kabla energetycznego 0,4 kV przy ul. (...) w S., z terminem zapłaty do dnia 29 grudnia 2017 r. w związku z przeprowadzoną dnia 20 listopada 2017 r. naprawą. Powódka wyliczyła ww. koszty na kwotę 623,50 zł netto, zgodnie ze sporządzoną kalkulacją, w której uwzględniono koszt materiałów w wysokości 80,02 zł netto, transportu 3,48 zł netto oraz robocizny dla 9 godzin przy stawce 60 zł/rbg- łącznie 540 zł netto.

Dowód:

- nota obciążeniowa z dnia 29 listopada 2017 r. k. 28;
- oświadczenie z dnia 20 listopada 2017 r. k. 26v.;
- protokół naprawy k. 26;
- kalkulacja kosztów k. 27;
- dokument WZ k. 28v.;
- karta eksploatacyjna k. 29;

Przelewem z dnia 9 września 2018 r. pozwana uiściła na rzecz powódki kwotę 383,50 zł tytułem noty obciążeniowej nr (...), tego samego dnia pozwana uiściła również kwotę 381,68 zł tytułem noty obciążeniowej nr (...).

Dowód:

- potwierdzenia przelewów z dnia 3 września 2018 r. k. 58, 59;

Pismem z dnia 10 sierpnia 2018 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty łącznej kwoty 1007,98 zł, na którą składały się kwoty 240 zł tytułem częściowego rozliczenia noty 5700002831 oraz kwota 767,98 zł tytułem częściowego rozliczenia noty (...).

Dowód:

- wezwanie do zapłaty k. 25.

Stan faktyczny sąd ustalił na podstawie przywołanych wyżej dokumentów, których autentyczności strony nie kwestionowały, częściowo wyciągając odmienne wnioski oraz na podstawie zeznań przesłuchanych w sprawie świadków, które ocenił jako szczerze i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się niezadane.

Sąd ustalił, że pozwana odpowiadała na zasadzie ryzyka. W świetle art. 435 k.c. prowadzący na własny rachunek przedsiębiorstwo lub zakład wprawiany w ruch za pomocą sił przyrody (pary, gazu, elektryczności, paliw płynnych itp.) ponosi odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch przedsiębiorstwa lub zakładu, chyba że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zakres prowadzonej przez pozwaną działalności gospodarczej wskazuje, że pozwana spełnia kryteria przedsiębiorstwa wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody, jako że realizując podejmowane przez nią przedsięwzięcia posługuje się maszynami budowlanymi korzystającymi z sił przyrody (tj. paliw płynnych). Na skutek pracy jednego z takich urządzeń, kierowanego przez operatora koparki pozwanej, doszło dwukrotnie do uszkodzenia przewodów. Okoliczność powstania i wyrządzenia szkody nie była kwestionowana przez pozwaną.

Pozwana podnosiła na przyczynienie się powódki do powstania szkody wskutek nieoznakowania znajdującego się pod ziemią kabla. Zauważyć zatem należy, że dla przypisania odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną ruchem przedsiębiorstwa ustawodawca nie wymaga ustalenia bezprawnego charakteru zachowania podmiotu prowadzącego przedsiębiorstwo ani jego winy. Działania składające się na funkcjonowanie przedsiębiorstwa, a stanowiące przyczynę szkody, nie muszą naruszać reguł porządku prawnego, (vide: wyrok SN z dnia 18 maja 2012 r., III PK 78/11, LEX nr 1216871, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 1970 r., III CZP 17/70, OSP 1971, z. 9, poz. 169).

Przesłanki odpowiedzialności na podstawie art. 435 k.c., co do których ciężar dowodu, zgodnie z treścią przepisu art. 6 k.c. obciąża poszkodowanego, są następujące: ruch przedsiębiorstwa, szkoda oraz związek przyczynowy pomiędzy ruchem a szkodą. Poszkodowany nie musi natomiast wykazywać konkretnej przyczyny powodującej szkodę. Odpowiedzialność z art. 435 k.c. powstaje bez względu na winę (w znaczeniu subiektywnym) prowadzącego przedsiębiorstwo, jak również bez względu na to, czy szkoda nastąpiła w warunkach zachowania bezprawnego (wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 roku (II CSK 367/08)). Ryzyko związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub zakładu, o jakim mowa w art. 435 §1 i 2 k.c., sprowadza się do konieczności naprawienia szkód, których powstanie było nie tylko niezawinione, ale nawet kiedy zachowanie prowadzącego nie było bezprawne. Odpowiedzialność na zasadzie ryzyka oparta jest zatem na założeniu, że samo funkcjonowanie zakładu wprawianego w ruch za pomocą sił przyrody stwarza niebezpieczeństwo wyrządzenia szkody, niezależnie od działania lub zaniechania podmiotu prowadzącego taki zakład. Dla przypisania odpowiedzialności prowadzącemu zakład lub przedsiębiorstwo, którego odpowiedzialność konstruowana jest na zasadzie ryzyka, zbędne jest rozważanie, czy można mu przypisać zawinienie lub bezprawne zaniechania, a co za tym idzie odpowiedzialności tej nie wyłączy przeprowadzenie dowodu braku jego winy, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie (vide: Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 19 czerwca 2001 roku, II UKN 424/00, OSNC 2003, nr 6, poz. 155 czy z dnia 14 lutego 2002 roku, I PKN 853/00, OSNC 2002, nr 18, poz. 4).

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy, powódka nie musiała przeprowadzać dowodu na to, że to pozwana (jej pracownik) z nienależytą ostrożnością wykonywała umówione prace ziemne, czy też, że wybrała niewłaściwą metodę wykonywania tych prac. Przeprowadzenie dowodu braku bezprawności w działaniach pozwanej i tak nie mogło jej zwolnić od odpowiedzialności z art. 435 k.c. Prowadzący przedsiębiorstwo odpowiada za szkodę wyrządzoną w związku z jego ruchem komukolwiek.

Poczynione w sprawie niniejszej ustalenia faktyczne dają podstawę do przyjęcia, iż wszystkie wskazane wyżej przesłanki odpowiedzialności pozwanej zostały spełnione, tj. uszkodzenie kabla energetycznego i wynikająca z tego szkoda powódki (przy czym pozwana zakwestionowała wysokość szkody) nastąpiło w związku z ruchem przedsiębiorstwa pozwanej wprawianym w ruch za pomocą sił przyrody.

W tym miejscu zauważyć należy, że w świetle dyspozycji art. 435 §1 k.c. in fine, wyodrębnia się tzw. okoliczności egzoneracyjne, których zaistnienie uwalnia zobowiązanego od odpowiedzialności. Skuteczna obrona wykonawcy odpowiadającego na podstawie art. 435 k.c. wymaga uwzględnienia użytego we wskazanym przepisie sformułowania „wyłącznie” w odniesieniu do przyczyny powstania szkody. Obrona wykonawcy odpowiadającego na podstawie art. 435 k.c. może zostać uznana za skuteczną, gdy szkoda nastąpiła wskutek działania siły wyższej (taka sytuacja niewątpliwie nie miała miejsca), bądź też na skutek wyłącznej winy poszkodowanego bądź osoby trzeciej.

Przy czym użyty w art. 435 §1 k.c. zwrot „z wyłącznej winy” należy odnieść do przyczyny, a nie winy. Zawinione zachowanie poszkodowanego stanowi przesłankę egzoneracyjną tylko wtedy, gdy pozbawia związek przyczynowy między działaniem przedsiębiorstwa a szkodą, charakteru normalnego. Oznacza to, że zachowanie to musi „usuwać w cień” znaczenie ruchu przedsiębiorstwa i pozbawiać ten ruch roli przyczynowej dla powstania szkody. Ocena winy poszkodowanego jako okoliczności egzoneracyjnej jest dokonywana w kategoriach adekwatnego związku przyczynowego, a więc wyłączna wina w spowodowaniu szkody występuje jedynie wtedy, gdy zawinione zachowanie poszkodowanego było jedyną jej przyczyną (wyrok Sądu Najwyższego – Izby Pracy z 14 lipca 2015 roku). Odpowiedzialności tej nie uchyli natomiast ustalenie, że wina może być przypisana jedynie poszkodowanemu - jeżeli zarazem wystąpiły inne jeszcze przyczyny szkody w rozumieniu związku adekwatnego (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 11 stycznia 1960 roku, I CO 44/59, oraz wyrok Sądu Najwyższego z 27 lipca 1973 roku, II CR 233/73). Pamiętając, że sprawca szkody wyrządzonej ruchem przedsiębiorstwa ponosi odpowiedzialność nawet, jeżeli nie naruszył żadnych ogólnie obowiązujących norm ani stosowanych zasad postępowania oraz działał z najwyższą starannością i ostrożnością (stanowisko takie zajął także Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 kwietnia 1970 roku, III CZP 17/70, oraz w wyrokach z dnia 28 marca 1986 roku, I CR 523/85, czy z dnia 13 grudnia 2001 roku, IV CKN 1563/00), za nieistotne uznano ustalenie, na kim ciążył obowiązek sprawdzenia dokumentacji projektowej w celu wykrycia jej wad.

Od odpowiedzialności wykonawcy robót budowlanych przewidzianej w art. 435 §1 k.c. nie zwalnia bowiem wykazanie, że roboty te zostały wykonane zgodnie z dokumentacją projektową (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 listopada 2007 roku, V CSK 282/07). Ewentualne wadliwości dostarczonej dokumentacji mogą być co najwyżej podstawą roszczeń zwrotnych wykonawcy wobec inwestora, jeżeli wykaże, że wady te były jedną z przyczyn szkody, za którą odpowiadał na podstawie art. 435 k.c.

Dla zwolnienia się pozwanego z odpowiedzialności wymagane jest więc wykazanie winy poszkodowanego lub osoby trzeciej. Nawet przy przyjęciu istnienia błędów dokumentacji projektowej wskazać należy, iż to nie powódka odpowiada za jej prawidłowość. Powyższe jednoznacznie wynika z przepisów art. 27 ust. 4 Prawa geodezyjnego i kartograficznego, w świetle których geodezyjną ewidencję sieci uzbrojenia terenu prowadzą: starosta (dla obszaru powiatu), Główny Geodeta Kraju (dla obszaru kraju). Powołując się jednocześnie na zawinione zachowanie tych organów wyraźnie należy wskazać, iż wyłączenie odpowiedzialności przedsiębiorstwa z uwagi na przewidzianą w art. 435 k.c. wyłączną winę osoby trzeciej wymaga identyfikacji tej osoby (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 listopada 1988 roku, II CR 315/88). Takiego dowodu pozwany nie przeprowadził, nie wskazał osoby wyłącznie winnej za błędy dokumentacji, a nawet samych błędów dokumentacji, które miałyby być jedyną przyczyną awarii.

Podsumowując, w przypadku, gdy zaniedbania osoby trzeciej są tylko jedną z przyczyn szkody, obok ruchu przedsiębiorstwa, prowadzący je odpowiada wobec poszkodowanego na zasadzie ryzyka. W przypadku ustalenia – jak w przedmiotowym postępowaniu – że przyczyną szkody był ruch pozwanego przedsiębiorstwa – zarzuty dotyczące wadliwej dokumentacji nie mogą zostać uznane za skuteczne w świetle zasad odpowiedzialności przewidzianej w art. 435 k.c. w związku z art. 361 k.c.

Sąd wskazuje również, że przy robotach takich, jak przedmiotowe, prace wykonywać należy z odpowiednią ostrożnością, wykonując wykopy odkrywkowe, próbne, a w świetle zgromadzonego materiału dowodowego zaniechano sprawdzeń za pomocą wykopów ręcznych przed użyciem ciężkiego sprzętu, jakim jest koparka – mimo że co do zasady pozwana takie wykopy próbne praktykuje i miała świadomość, że w miejscu robót mogą przebiegać sieci energetyczne.

Uznając powództwo za udowodnione co do zasady, należało zbadać wysokość szkody, a zatem kwoty dochodzonej w niniejszym postępowaniu. Wysokość szkody, będącą kosztami naprawy, konsekwentnie pozwana kwestionowała, podnosząc, że spełniła je częściowo w zakresie przez siebie uzasadnionym. Powódka na tę okoliczność powołała się na dokumenty prywatne (art. 245 k.c.). Złożono bowiem noty obciążeniowe na kwoty 623,50 złotych oraz 1149,66 złotych, obciążające pozwaną. Z załącznika do not, oraz z twierdzeń pozwu wynika, że powódka naprawiła awarię własnymi siłami. Na podstawie jednak wyłącznie wymienionych dokumentów nie sposób zweryfikować zasadności tak dokumentu księgowego, jak i dokumentów źródłowego (kalkulacji kosztów). Nie sposób zbadać ilości zużytych materiałów, ich cen jednostkowych, zweryfikować ilości roboczogodzin przeznaczonych na naprawę usterki, wykorzystania sprzętu, zwłaszcza w świetle zeznań świadków, którzy jednoznacznie wskazywali na mniejsze użycie siły roboczej powódki, niż jak wskazywała powódka. Świadczyli, iż do naprawy awarii powódka faktycznie wykorzystwała mniejszą ilość pracowników. Nadto świadkowie wskazali, iż w przypadku awarii z dnia 15 listopada 2017 r. na miejscu zdarzenia stawiło się do 5 pojazdów powódki wraz z 2 koparkami, które nie zostały użyte, wobec wykorzystania zasobów pozwanej. Nadto przybyli na miejsce zdarzenia pracownicy powódki z nieznanymi powodów oczekiwali w pojazdach, aby ostatecznie odjechać bez wykonania naprawy.

Mając powyższe na uwadze, w ocenie Sądu powódka nie wykazała kluczowego faktu, z którego wywodzi dla siebie skutki prawne, a zatem wysokości szkody. Skoro bowiem pozwana zakwestionowała wyliczenie prywatne powódki, powinna ona wykazać zasadność poniesionych kosztów i ich wysokość. Brak było ku temu przesłanek, aby zweryfikować te dane.

Podobne stanowisko, iż w sytuacji gdy pozwana kwestionuje wysokość szkody, powódka w myśl art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. obowiązana była wykazać faktyczne koszty poniesione na naprawę uszkodzonego przewodu, zajął również Sąd Okręgowy w Szczecinie w wyroku z dnia 12 kwietnia 2019 roku, sygnatura akt VIII Ga 596/18.

Mając na uwadze powyższe, powództwo podlegało oddaleniu.

O kosztach orzeczono na zasadzie art. 98 k.p.c. Powódka przegrała sprawę w całości, a wygrała ją pozwana. Na poniesione przez pozwaną koszty w kwocie 287 złotych składa się opłata od pełnomocnictwa i wynagrodzenie radcy prawnego zgodnie § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłata za czynności radców prawnych).

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. (...)
4. (...)